

---

# PRAVO DRUŽB

---

## VAJE 5

# PRAVO DRUŽB

- Umestitev v pr. sistem
- Ustava: določa pravno podlago za statusno organiziranje podjetništva (74. člen določa, da je gospodarska pobuda svobodna, pogoji za ustanavljanje gospodarskih organizacij pa se določijo z zakonom)
- ZGD
- ZGD:
  - Splošni del: ureja skupne značilnosti vseh gosp. družb
  - Posebni del: postavlja pravila vsaki posamezni obliki gosp. družbe
  - (UL RS, št. 30/93, 29/94, 82/94, 20/98, 84/98, 6/99, 45/01, 57/04, 139/04, 15/05 - uradno prečiščeno besedilo)
  - Novi ZGD v postopku sprejemanja

---

# PRAVO DRUŽB

- GOSPODARSKA DRUŽBA KOT PRAVNA OSEBA:
  - Družbena tvorba, ki je ločena od družbenikov oz. članov, ki jo sestavljajo
  - Ima svoje premoženje, ki je ločeno od premoženja članov družbe
  - Ima določen namen (pridobitna dejavnost)
  - Ima svojo upravljalno organizacijo
  - Pravna ter poslovna sposobnost
  - Vse družbe, razen tihe družbe, so pravne osebe.
-

---

# GOSPODARSKA DRUŽBA

- ...je pravna oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost kot svojo izključno dejavnost.
  - Pridobitna dejavnost je vsaka dejavnost, ki se opravlja na trgu zaradi pridobivanja dobička.
  - Dejavnost se mora opredeliti v aktu o ustanovitvi in vpisati v sodni register.
  - Veljavnost pravnih poslov pri prekoračitvi dejavnosti (ultra vires teorija in izjema od publicitetnega načela)
-

---

# GOSPODARSKA DRUŽBA

- Gospodarske družbe se organizirajo v eni izmed naslednjih oblik:
    - kot OSEBNE DRUŽBE: družba z neomejeno odgovornostjo, komanditna družba in tiha družba;
    - kot KAPITALSKE DRUŽBE: družba z omejeno odgovornostjo, delniška družba in komanditna delniška družba.
  - Bistvena razlika med njimi je v odgovornosti družbenikov za obveznosti družbe.
  - Osebne družbe: za obveznosti družbe odgovarjajo tudi družbeniki z vsem svojim (tudi osebnim) premoženjem.
  - Kapitalske družbe: za obveznosti odgovarja družba s svojim premoženjem, medtem ko družbeniki za njene obveznosti ne odgovarjajo. Od tega pravila odstopa načelo, ki ga imenujemo spregled pravne osebnosti.
-

---

# GOSPODARSKA DRUŽBA

- USTANOVITEV
  - ...temelji na pravnem poslu – aktu o ustanovitvi – to pa je lahko: pogodba, statut ali individualni akt.
  - Družbo lahko ustanovi vsaka domača ali tuja fizična ali pravna oseba, če zakon ne določa drugače.
  - S pridobitvijo statusa pravne osebe.
  - Vpis v sodni register (normativni sistem): dovoljen, če so izpolnjeni vsi zakonski pogoji.
  - Pred vpisom v register se za razmerja med družbeniki uporabljajo pravila o civilnopравни družbeni pogodbi.
-

---

# FIRMA

- ...je ime družbe.
  - Namen: individualizacija udeležencev na trgu
  - Vsaka družba mora imeti svojo firmo (n. obveznosti firme).
  - Firma mora biti vpisana v sodni register.
  - V pravnem prometu se mora uporabljati firma kot je vpisana v sodnem registru.
  - Firma se prosto oblikuje, vsebovati pa mora zakonske zahteve in spoštovati omejitve.
  - Firma vsake družbe se mora jasno razlikovati od firm vseh drugih družb (načelo izključnosti!)
  - Če firma ne zadostuje zahtevam zakona, sodišče zavrne prijavo za vpis v register.
-

---

# FIRMA

- SESTAVINE FIRME
  - Označba dejavnosti
  - Označba oblike družbe
  - Razlikovalni element
- 
- Pr.: Sirček, družba za prehrambene dejavnosti, d.o.o.
  - Pr.: Gorenje, gospodinjski aparati, d.d.
  - Pr.: Skala, podjetje za gradbena dela in trgovino na debelo in drobno, d.o.o.
-



---

# FIRMA

- **NAMERAVANA FIRMA**
  - Zavarovanje ideje o firmi bodoče družbe.
  - Nameravana firma mora ustrezati določbam zakona o firmi.
  - Nameravano firmo sodišče po uradni dolžnosti izbriše iz registra, če prijavitelj nameravane firme ne prijavi vpisa ustanovitve družbe s takšno firmo v enem letu od vpisa nameravane firme.
  
  - **SKRAJŠANA FIRMA**
  - Družba lahko uporablja tudi skrajšano firmo, ki vsebuje vsaj sestavino, po kateri se firma družbe razlikuje od firm drugih družb, in označbo, za kakšno družbo gre.
  - Skrajšana firma se vpiše v register.
  - Pr.: Gorenje, d.d.
-

---

# SEDEŽ

- Sedež družbe je kraj, ki je kot sedež družbe vpisan v register.
  - Za sedež je mogoče določiti kraj, kjer družba opravlja dejavnost ali kraj, kjer se pretežno vodijo njeni posli.
  - Po sedežu se določi sodna pristojnost.
  - To ni sestavni del firme.
  - Družba, ki ima sedež zunaj RS, se šteje za tujo družbo.
-

# ZASTOPANJE DRUŽBE

- ...je nujna sestavina družbe kot pravne osebe, prek katere lahko družba izjavlja svojo voljo, ker sicer po svoji naravi ne more izjaviti volje kot fizična oseba. Na ta način lahko družba kot pravna oseba doseže spremembe v svoji pravni sferi.
  - Gospodarske družbe zastopajo osebe:
    1. ...ki so določene z zakonom ali
    2. ...aktom o ustanovitvi družbe ali
    3. ...s pravnim poslom (pooblaščenci).
  - Zakon določa pri vsaki obliki družbe posebej, kdo je upravičen zastopati družbo po zakonu.
  
  - Prokura, trgovski potnik, pooblaščenec po zaposlitvi
-

---

# SODNI REGISTER

- ...je javna knjiga, ki vsebuje najbolj pomembna pravno relevantna dejstva o subjektih vpisa. (Zakon o sodnem registru)
  - Sodni register sestoji iz glavne knjige in zbirke listin.
  - Glavna knjiga je namenjena vpisu in objavi podatkov o pravno pomembnih dejstvih, za katere ta ali drug zakon določa, da se vpišejo v sodni register.
  - Prijava za prvi vpis družbe v register mora vsebovati firmo, dejavnost, sedež in druge podatke, določene z zakonom.
  - Prijavi je treba priložiti akt o ustanovitvi v izvirniku ali overjenem prepisu in akt o imenovanju poslovodstva, če to ni določeno že z aktom o ustanovitvi.
  - Prijavo je treba vložiti v 15 dneh po izpolnitvi pogojev za vpis v register.
-

# GOSPODARSKE DRUŽBE

- Med kapitalske družbe uvrščamo:
- DELNIŠKO DRUŽBO, ki je v 169. členu zakona opredeljena kot družba, ki ima osnovni kapital razdeljen na delnice. Delniško družbo lahko ustanovi ena ali več fizičnih ali pravnih oseb, ki sprejmejo statut. Najnižji znesek osnovnega kapitala je 6.000.000 SIT. Delniška družba pozna dva načina ustanovitve, in sicer sočasno ali simultano ustanovitev, pri kateri vsi ustanovitelji sprejmejo in podpišejo statut ter sami prevzemajo vse delnice ter postopno ali sukcesivno ustanovitev, pri kateri se delnice vpisujejo na podlagi oglasa z vabilom k javnemu razpisu delnic (prospekt), če zakon ne določa drugače.

---

# GOSPODARSKE DRUŽBE

- DRUŽBO Z OMEJENO ODGOVORNOSTO zakon v 406. členu opredeljuje kot družbo, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. Družbo lahko ustanovi tudi en sam družbenik (družba z enim družbenikom), praviloma pa dva ali več družbenikov, vendar največ 50. Za ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo z več kot 50 družbeniki mora izdati soglasje minister, pristojen za gospodarstvo. Osnovni kapital mora znašati vsaj 2.100.000 SIT, vsak osnovni vložek pa najmanj 14.000 SIT.
  - KOMANDITNO DELNIŠKO DRUŽBO (399. člen), pri kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), komanditni delničarji, ki imajo delež v osnovnem kapitalu, pa za obveznosti družbe do upnikov ne odgovarjajo.
-

---

# GOSPODARSKE DRUŽBE

- Osebne družbe so:
  - DRUŽBA Z NEOMEJENO ODGOVORNOSTJO, ki je po 77. členu opredeljena kot družba dveh ali več oseb, ki odgovarjajo za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem. Družba se ustanovi s pogodbo med družbeniki. Če zakon ne določa drugače, se za družbo z neomejeno odgovornostjo uporabljajo pravila o civilnopravni družbeni pogodbi.
-

# GOSPODARSKE DRUŽBE

- **KOMANDITNA DRUŽBA** (136. člen) je družba dveh ali več oseb, v kateri najmanj en družbenik odgovarja za obveznosti družbe z vsem svojim premoženjem (komplementar), medtem ko najmanj en družbenik za obveznosti družbe ne odgovarja (komanditist). Če ni določeno drugače, se za komanditno družbo uporabljajo določbe zakona, ki veljajo za družbo z neomejeno odgovornostjo. Zakon podrobno ureja pravna razmerja med družbeniki, zlasti položaj komanditista ter pravna razmerja družbenikov do tretjih oseb.
- **TIHA DRUŽBA** (159. člen) nastane s pogodbo, na podlagi katere tihi družbenik s premoženjskim vložkom v podjetje koga drugega pridobi pravico do udeležbe pri njegovem dobičku. Bistvo tihe družbe je v tem, da jo le pogojno lahko uvrščamo med osebne družbe, saj takšna gospodarska družba obstaja le med družbeniki (med tihim družbenikom in kakšno drugo že obstoječo gospodarsko družbo).